
Kronika

ALGIRDUI DEGUČIUI – 50

Lietuvos filosofijos ir sociologijos instituto Dabartinės filosofijos skyriaus vyresnysis mokslinis bendradarbis dr. Algirdas Degutis mokslo bendruomenės yra žinomas ne tik kaip talentingas filosofas, bet ir kaip aukštos kvalifikacijos produktyvus filosofijos veikalų vertėjas – jo vertimų biblioteką sudaro jau netoli 30 knygų.

Tremtinių vaikas, gimęs 1951 metų sausio 12 dieną tolimame Altajaus krašte, augo atšiauriomis gamtos bei atšiaurių žmogiškų santykių už šeimos ribų supamas. Mokėsi Ust-Kano aštuonmetėje, kol 1963 m. vadinamojo atšilimo laikais su tėvais parvyko į Lietuvą.

1969 m. Kazlų Rūdoje užbaigė vidurinę mokyklą ir išvažiavo į sostinę, Vilniaus universitetą, studijuoti užsienio kalbų.

Dabartiniame institute (anuomet buvusiame Filosofijos, sociologijos ir teisės skyriuje prie Istorijos instituto) Algirdas Degutis pradėjo dirbti 1975 m. baigęs Vilniaus universitetą. 1977–1980 m. jis studijavo neakivaizdinėje filosofijos istorijos aspirantūroje (vadovas prof. R. Plečkaitis). Pirmą laiką parengęs daktaro (tuomet filosofijos mokslų kandidato) disertaciją tema „Reikšmės problema analitinėje filosofijoje“, 1980 m.

ją sėkmingai apgynė. 1982–1983 m. stažavosi SSSR MA Filosofijos institute, o 1984 m. rusų kalba išleido savo pirmąją monografiją „Kalba, mąstymas ir tikrovė“, kurioje pateikiama reikšmės teorijos analitinėje filosofijoje analizė.

Algirdas Degutis turi rimtą pasirengimą logikos mokslo srityje, reikalingą analitinės filosofijos studijoms. Kurį laiką logikos disciplinos kursą jis dėstė Vilniaus universiteto studentams. Tuo metu jis energingai dalyvavo ir mokslinėje-organizacinėje veikloje: buvo Lietuvos filosofų draugijos pirmininkas, vėliau – vicepirmininkas, buvo vienas iniciatorių bei organizatorių tuometinių jaunųjų filosofų sambūrio, reguliariai rengusio filosofijos klasikų veikalų skaitymus – svarstymus, seminarus, vadinamąsias vasaros mokyklas, į kurias buvo kviečiami nestandartiškai, „nemarksistiškai“ mąstantys Sąjungos filosofai (daugelis dar prisimenam, kokį susidomėjimą ir atgarsį sukėlė M. Mamardašvilio perskaitytų originalių paskaitų ciklas).

Entuziastingai ir drąsiai Algirdas Degutis įsijungė į pirmąją Sąjūdžio bangą, aktyviai dalyvavo judėjime teikiant bei rengiant įstatymą dėl valstybinio statuso suteikimo lietuvių kalbai. Atkūrus nepriklausomą Lietuvos valstybę, jis sąmoningai ir radikaliai pakeitė savo tyrimų kryptį iš analitinės filosofijos į politinės filosofijos, liberalizmo koncepcijų, principų analizę, nes toliaregiškai numatė, kad Lietuvai perėinant į liberalią demokratinę rinkos visuomenę aštriai iškils liberaliųjų idėjų poreikis. Algirdas Degutis greta šia kryptimi atliekamų tyrimų skubiai ėmė vieną po kito versti į lietuvių kalbą politinės filosofijos, liberalizmo klasikų, žymių jų atstovų veikalus. Jis yra bendraautoris 1993 m. išleistos plačiai nuskambėjusios knygos „Valdininkų reketo šalis“, o 1998 m. publikavo savo fundamentalią monografiją „Individualizmas ir visuomeninė tvarka“, kurioje apibendrinti jo atliktų tyrimų liberalizmo problematika rezultatai. Galima pagrįstai teigti, kad šios knygos pasirodymas – reikšmingas įvykis ne tik Lietuvos filosofijos minties kontekste, bet ir šalies kultūrai apskritai, taip pat liberaliųjų ekonomikos bei teisės idėjų sklaidai Lietuvoje. Šioje knygoje Algirdas Degutis, plėtodamas klasikinio liberalizmo išvalgas, kartu išryškina ir savąją visuomeninės tvarkos viziją, parodydamas, kaip visais žiedais skleidžiantis individua-

lizmui vis dėlto galima ir kaip galima racionali visuomeninė tvarka.

Pastaraisiais metais Algirdas Degutis išvertė ir nemaža analitinės bei socialinės filosofijos veikalų. Jis yra paskelbęs daugybę mokslinių straipsnių įvairiose kolektyvinėse monografijose, Lietuvos bei užsienio periodinėje spaudoje, perskaitęs pranešimų ir Lietuvos masto, ir tarptautinėse konferencijose, seminaruose užsienyje. Yra Heritage fondo tarptautinis ekspertas. Tai nepaprasto darbštumo, sąžiningas ir prin-

cipingas mokslininkas bei kolega. Jo moksliniai darbai pasižymi argumentuotais kritiniais svarstymais, originaliomis, susiklostančiomis į autentišką koncepciją išvalgomis, aiškiu, skaidriu stiliumi bei sklandžia kalba. Darbas, kuriam yra pašauktas, teikė Algirdui Degučiui ištvermės pakeliant skaudžius jį ištikusius likimo smūgius, darbas filosofijos baruose teikia jo gyvenimui aukščiausią prasmę.

Vida Gumauskaitė